

Dr. Waltner Károly Integrált Szociális és
Gyermekvédelmi Intézmény Csongrád-Csanád Vármegye
6723 Szeged, Agyagos u. 45. Tel.: 62/480-780
Intézményvezető: Tiszaváry Péter
email: igazgato@waltnerkarolyotthon.hu

Tájékoztató

az EFOP-1.2.7-2017-00028 azonosító számú

a „Gyermekvédelmi szakellátásban, elhelyezettek önálló életkezdési feltételeinek javítása a Szegedi Dr. Waltner Károly Otthonban”

projektről

A pályázatban vállalt általános célunk a gyermekvédelmi szakellátásban – lakásotthonban, gyermekotthonban, utógondozó otthonban, külső férőhelyen, vagy nevelőszülőnél - élő gyermekek és fiatalok segítése, múltjukból és helyzetükből adódó hátrányaik leküzdésében egy felzárkóztató, tehetséggondozó, közösségépítő, személyiség érését és szocializációját segítő program. Célunk a hátrányokkal küzdő iskoláskorú gyermekek, valamint fiatalok integrációs esélyeinek növelése, oktatási rendszeren kívüli preventív célú programokkal, amelyek kompenzálják a hátrányaikat, csökkentik a devianciáikat, segítik az iskolai megfelelésüket, és a megfelelő társadalmi minták elsajátítását, a munka világára való felkészülésüket és erősítik a társadalmi részvételüket. A pályázat célja egy olyan komplex, az élet minden területére kiterjedő program létrehozása, melynek során a gyermekek közeledhetnek a testi-lelki jól-lét állapotához. Fontos, hogy a programok révén esélyt kapjanak az iskolai és az élet más területén elszenvedett kudarcok élményszintű korrigálására, és a programok lehetőséget biztosítanak a devianciák elkerülésére, egy olyan közösséghez tartozhassanak, mely erősíti bennük a közösségi élményt és pozitív, társadalmilag elfogadott irányba módosítja személyiségüket, magatartásukat.

Közvetlen célok:

- Az iskolai környezetbe való hatékonyabb beilleszkedés, megfelelés az ottani követelményeknek,
- A kapcsolati háló újrastrukturálódása, ezáltal a meglévő csoportszerepek realizálódása,
- Ön-megmutatás készségének fejlődése,
- Az alkotás élményének megatapasztalása, ezen keresztül az én-hatékonyság megélése,
- Az agresszív viselkedés csökkenése, a hatékony probléma-megoldási módok kialakulása, a tolerancia fejlődése,
- A rendszeretet és a rendszeresség igényének kialakulása,
- Kommunikációs készség, a realitás érzék és a praktikusság fejlődése,
- Érzékenyítés a személyes és a társadalmi problémák iránt,

Hosszú távú célok:

- A társadalmi részvétel iránti igény erősödése a munka világába történő bekapcsolódás révén.
- A késleltetés képességének fejlődése.
- Hasznos időstrukturálási módok belsővé tétele.
- Szabálytudat kialakulása, erősödése.
- A társadalmi integráció elősegítése.
- Az öngondoskodás és önellátás készségének fejlődése.

A projekt célja tehát a mindennapi ellátásba, nevelésbe beépülő, hosszútávon fenntartható, jó gyakorlattá váló programok megvalósítása, melyek szerves részét képezik az ellátottak egyéni gondozási – nevelési tervének, és beépülnek a szakmai programunkba. Elvárásunk szerint javul az iskolai teljesítmény, csökken a deviáns magatartás mértéke, az iskolai és gyermekotthoni kudarcok száma, nő az intézményen belüli kortársközösségek megtartó ereje, ennek mentén javul az integráció esélye, ezáltal a munkaerő piacra történő bekapcsolódás esélye is. A várható eredmények meg fognak jelenni az iskolai teljesítmény javulásában, a hazagondozások és a kapcsolattartások számának növekedésében, a szökések és kriminális cselekedetek számának csökkenésében.

A gyermekgondozási intézmények lakói tényleges tudása sokszor messze elmarad a dokumentált iskolai végzettségüktől, a mindennapi életvitelhez szükséges alapismereteik hiányosak, ezért fontos, hogy olyan foglalkozásokban részesüljenek, melyek segítségével hátrányaik ledolgozhatóak, perspektíváik kiszélesednek és képessé válnak önálló életvitelre, a tudatos élettervezésre az otthonokból való kilépést követően is. A meglévő hátrányaik kiegyenlítése érdekében olyan kiemelt fontosságú ismereteket kapnak, melyeket kortársaik, ha nem is a formális oktatás keretei között, hanem családban élve sajátítanak el, mint pl. az alapvető pénzügyi és gazdálkodási alapismeretek. Kiemelt figyelmet fordítunk továbbá az önismeret, a kommunikációs készségek, a tanulással és munkavállalással kapcsolatos motiváció és pozitív hozzáállás kialakítására, erősítésére, a jövő- és családtervezésre, a normakövető magatartás elsajátítására.

Kiemelt figyelmet fordítunk a **drogprevencióra** is – mivel rossz szociális háttérük, környezetük miatt fokozott veszélynek vannak kitéve a drogfogyasztás terén, ezért nemcsak a szer átmeneti káros hatásaival, hanem társadalmi kockázataival is megismertetjük őket. Olyan feszültségoldó módszereket mutatunk be, melyek szerhasználat nélkül képesek oldani a háttérben megbújó lelki és szociális problémák okozta feszültséget. **Az egy hetes tábor során két különböző témához kapcsolódva két lakóotthon lakói számára intenzív foglalkozásokat tartunk.** A tervezett **családi napok** célja, hogy a nevelőszülőknél élő gyerekek és a nevelőszülők közösen eltöltött programok keretében feltöltődjenek, még harmonikus legyen a kapcsolatuk, a választható konfliktuskezelő tanácsadások során bővüljenek a szülők ismeretei, és új fejlesztési lehetőségeket fedezzenek fel.

Programunk kialakításában a fiatalok igényei inkább az időstrukturálásra és a hasznos szabadidő eltöltésére vonatkoztak, míg a szakemberek részéről inkább a hasznossági, jövőorientált szempontok domináltak. A program végleges kialakításakor tartalmi szempontból a gondozottjaink ötleteire, míg formai szempontból a szakemberek véleményére támaszkodtunk.

Célcsoportunk tagjai olyan fiatalok, akik szüleiket elveszítették, vagy a szülők nem tudták biztosítani a megfelelő gondozást, vagy veszélyeztették gyermekük testi, lelki egészségét, vagy a gyermek magatartási problémái tették ezt indokolttá. Ennek megfelelően a fiatalok számára nem volt biztosítva az a protektív faktor, amit a jól működő család jelenthet. Kockázati faktorok tekintetében kiemelten veszélyeztetettnek tekinthetők.

Megvalósult tevékenységeink:

A kötelezően megvalósítandó tevékenységek közül válogatva:

- Kooperációs, kommunikációs képesség fejlesztését szolgáló programsorozat
- Családi életre felkészítő program
- A jövőkép kialakítását célzó programsorozat
- Meseterápiás foglalkozások
- Mozgásterápiás foglalkozások

Választható tevékenységek:

- A családon belüli kapcsolatokat támogató program
- Művészet-, mese-, állat-, mozgás-, színházterápiás foglalkozások
-

A megvalósult foglalkozások időrendben:

- ✓ **Kooperációs, kommunikációs képesség fejlesztését szolgáló programsorozat
2020.07.08.-2020.08.05., 1 csoport, 24 óra, 21 fő**

A résztvevő fiatalok kommunikációjára, kapcsolattartására jellemző, hogy a személyes találkozások helyett leginkább az online, illetve telefonon keresztüli kommunikációt használják. Ezért kiemelten fontos cél volt a kommunikációs készség fejlesztése, hogy a későbbi munkahelyi, szerelmi, családi kapcsolatokban elengedhetetlen kommunikációs, kapcsolatteremtési képességük javuljon. A másik célkitűzés a konfliktuskezelésben az erő mutatása, vagy a helyzetből való kilépés, elkerülő magatartás helyett a résztvevők képesek legyenek kompromisszumra, illetve racionális probléma- megoldásra, kezelésre. Együttműködési készségük javuljon. A foglalkozásokon az alkalmazott módszerek tekintetében a csoportvezetők - a résztvevők életkorához igazodva - elsősorban a játékos saját élményszerzésre alapoztak. Az ismeretanyag feldolgozása interaktív módon, a résztvevők bevonásával történt. A jó hangulatú csoportmunka során fejlődött a résztvevők egymással való kapcsolata, erősödött önbizalmuk, a problémáikkal kapcsolatosan pozitívabb, bizakodóbb attitűdjük alakult ki. Javult az önkifejezési készségük, feladatjátékos helyzetben csökkent a

szorongásuk. Összességében elmondható, hogy erősödött ön- és társ észlelésük, javultak szociális kooperációs készségeik.

- ✓ **Családi életre felkészítő program 2020.08.17.-2020.08.19., 1 csoport, 20 óra, 22 fő**
- ✓ **A jövőkép kialakítását célzó programsorozat 2020.08.02.-2020.09.30., 2 csoport, 20 óra, 20 fő**

A Családi életre felkészítő program foglalkozásainak célja egyrészt a résztvevők családi működéssel kapcsolatos ismereteinek bővítése, rendszerezése, másrészt a jövőbeni családi életük során felmerülő problémáik hatékony megoldását segítő készségeik fejlesztése volt. Ennek érdekében dolgozták fel saját élményeiket tematikus beszélgetések, játékos feladatok és helyzetgyakorlatok során. A résztvevők a foglalkozások során megismerkedtek a család fogalmával, kialakulásával, a család fejlődésével a párválasztástól az idős nagyszülőcsaládformáig, a családi szerepekkel, a családon belüli generációk közti kapcsolatokkal, a családi hagyományok, szokások szerepével és, jelentőségével, illetve a családok típusainak a jelenben tapasztalható sokféleségével. A jó hangulatú csoportmunka során fejlődött a résztvevők egymással való kapcsolata, erősödött önbizalmuk, a problémáikról képesek voltak hitelesen és nyíltan beszélni, fejlődtek az érzelmeik szimbolikus és verbális kifejezésében. Ez a későbbi életükben, pár és egyéb családi kapcsolataikban fontos szerepet játszhat.

- ✓ **Meseterápiás foglalkozások 2020.03.10.-2020.10.06., 1 csoport, 13 fő**

A gyermek a mesén keresztül megtanulja az események közötti összefüggéseket, értelmezni a történeteket, átlátni az egyszerű emberi kapcsolatokat. A mesékben olyan szélsőséges jellemekek és fogalmak fordulnak elő, amikkel később találkozhat, szimpatizál a jókkal és felismeri a negatív szereplőket. A mesék morális történetek, erkölcsi tanulságtételként szolgálnak, tanít az életről, valamint szórakoztat és nevel egyszerre. A gyermek átéli a veszélyt, az örömet, mert a mese hallgatásakor ő is a mese részévé válik. Érzelmi kapaszkodót is jelent, mellyel a kicsi a felnőtt közelségét keresi és várja. A közös mesélés kellemes kikapcsolódás, elfeledtet a hétköznapi gondokat, és közelebb hozza őket egymáshoz, ahol leginkább nem a mese tartalmán, hanem a mesélési aktuson, a rituálén van a hangsúly, a közös együttlét örömén.

A meseterápiás foglalkozások célja a mesehallgatással gazdagítani a gyermek fantáziáját, szókincsét, beleélő-átélő képességét, és oldani a tudattalan feszültségeket. A gyermekek beszédfejlődésének, szókincsbővülésének fejlesztése és a nyelvtani szerkezetek gyakorlása. A gyermekek énképének fejlesztése, érzelmi gazdagodásuk, szociális kapcsolataik gazdagítása egyúttal a közösség építése.

A foglalkozás alatt fejlesztendő kompetenciák: a türelem-, kitartás-, beszéd-, gondolkodás beleélő képességek fejlesztése, figyelem-, emlékezet-, memória-, türelem-, kitartás-, beszéd-, gondolkodás-, fantázia, beleélő képességek fejlesztése. A meseterápia célja a fent leírt képességek kialakítása és fejlesztése volt.

A gyerekek a foglalkozások során több mondókát és mesét is meghallgattak és eljátszottak, a klasszikusoktól egészen a mai kedvencekig.

✓ **Mozgásterápiás foglalkozások 2020.03.27.- 202.10.16., 1 csoport, 11 fő**

A foglalkozások célja testséma kialakítása, a mozgás örömeinek átélése és az önálló cselekvés ösztönzése. Testkép, testfogalom, cselekvési biztonság, az alapvető mozgás- és feladatmegoldó képesség kialakítása. Az egyes érzékelési területek, és ezek összehangolt működésének fejlesztése különös tekintettel a tapintás, testérzet, egyensúlyérzékelés, vizuális összefüggésére. A manipulációhoz szükséges mozdulatok és mozgások tanítása, gyakoroltatása, a mindennapos tevékenységekhez szükséges helyes és biztonságos testhelyzetek kialakítása.

Mindezek megvalósítása érdekében szinte minden részterületet érintett a mozgásterápia, a nagymozgások, a finommozgások, játékok, ritmusérzék fejlesztése –mindezeket természetesen a célcsoportnak megfelelő sajátos nevelési igényű gyerekek testnyelvére lefordítva.

A gyermekotthon minden lakója és dolgozója szívesen vett részt a foglalkozásokon, együtt sorversenyeztek, kirándultak, bicikliztek, csocsóztak, úsztak a gyerekekkel.

Választható tevékenységek:

✓ **A családon belüli kapcsolatokat támogató program Családi nap Ópusztaszer
2020.08.07., 8 óra, 92 fő**

A családi nap megszervezésének célja egy közösségépítő, kulturális alkalom megteremtése volt. Szerettünk volna hozzájárulni a közösségi kohézió kiépítéséhez, generációs szakadékok, távolságok csökkentéséhez. Továbbá cél volt a közös élmény szerzése történelmi ismeretek bővítésével.

A Vendégváró Kapu lehetőséget biztosított számunkra, hogy információt, szakmai anyagot kapjunk a látóvalókról. A 3D-s vetítőteremben filmet néztünk, ott felidézhattuk történelmünk meghatározó eseményeit a honfoglalástól napjainkig. A Rotundában nemcsak a híres körképet, hanem kiállításokat is megtekinthettünk. Itt közelebbről is megismerkedhettünk a magyar történelem szempontjából fontos korszakokkal is. A nap során közös ebédet is elfogyaszthattunk a közeli Szeri Csárdában, ahol a korhű berendezés és a kiállított műtárgyak igazi betyáros hangulatot teremtettek. A falakat híres betyárvezérek portréi, puskák, pisztolyok, pásztorkellékek díszítették.

Az ebéd elfogyasztása után mindenki visszatért az Emlékpark területére, és egyénileg folytathatta a felfedezését. A Park területén tett séta közben láthattuk a szélmalmost, különböző múltbeli foglalkozásokat bemutató helyszíneket, s végül betekintést nyerhettünk a Nomád parkba, a honfoglalás kori mindennapokba.

A program célja megvalósult, közösségépítő szerepét betöltötte. A szakellátásban élő gyermekek, fiatal felnőttek vér szerinti családtagjai motiváltabbá, elfogadóbbá váltak a a nevelőszülők és a szakemberek iránt. Örömmel vették, hogy bekapcsolódhattak gyermekeik szabadidős programjába, ami erősítette nevelési kompetenciáikat. A rossz sztereotípiák, mely versenyhelyzetbe kényszeríti a családtagot a nevelőszülővel szemben, a gyakorlatban is tisztázásra kerültek. Az érzelmi terhek csökkentek. A családi nap harmóniát hozott a résztvevők számára.

✓ **A családon belüli kapcsolatokat támogató program Családi nap- Szegedi Vadaspark- 2021.05.29.**

A Szegedi Vadasparki családi napot a Makói Hagymatikum helyett került megszervezésre és lebonyolításra, a módosítás elsődleges indoka a pandémia miatt kialakult helyzet. Ezen alkalom is a közösségépítés céllal, kulturális programként került megrendezésre. Célcsoportja az intézményünk gyermekvédelmi egységeiben elhelyezett kiskorúak és fiatal felnőttek voltak. Természetesen a nevelőcsalád többi tagja és gyermek- valamint lakóotthonaink munkatársai közül is számosan is részt vettek a Családi napon. A gyermekek, fiatal felnőttek számára nagy élmény volt a vadasparki állatok hétköznapijaiba való bepillantás, különösen élvezték az „állatsimogató” lehetőséget. programon részt vevők megláthatták az állatokkal való foglalkozás, törődés, egy-egy aspektusát például etetésüket, velük való foglalkozás sajátosságait. Ezen alkalom kiváló lehetőség volt a gyermekek, fiatal felnőttek számára arra, hogy az állatokról való gondoskodásról élményt szerezzenek. Az alkalom arra is lehetőséget biztosított, hogy az intézmény megköszönje a gyermekvédelmi feladatellátó kollégák és nevelőcsaládok felé kifejezze őszinte köszönetét az áldozatos munkájukért.

✓ **Művészet-, mese-, állat-, mozgás-, színházterápiás foglalkozások 2020.08.08.-**

2020.08.16., 2 csoport, 20 óra, 20 fő

A foglalkozás a művészeti ágak bemutatásával, a művészi eszközök és módszerek bemutatásával és megismerésével indult. Később ezen módszerek valamelyikét használhatták a résztvevők az általuk kiválasztott téma feldolgozására. Az elméleti, bevezető rész után a gyerekek a gyakorlati foglalkozást sokkal jobban várták és élvezték, mert ott már ki tudták bontakoztatni képességeiket, meg tudták mutatni egyediségüket. A festészet és a zene lett a két kedvenc alkotási terület –nagy valószínűséggel azért, mert mindkettő szerves része a gyermekotthon mindennapjainak.

Több szép, kiemelkedő festészeti alkotás készült –ezekből a későbbiekben házi kiállítást szervezne a gyermekotthon, hogy a gyerekek újra átélhessék a tábor alatt szerzett élményeiket, illetve megoszthassák azt társaikkal és nevelőikkel is.

A koronavírus elleni védekezés intézményünk életét is felborította. Így a pályázatban eredetileg tervezett foglalkozásokat több helyen átütemeztük, átszerveztük más formába.

A 1102/2020. (III.14.) kormányhatározat 1.a) pontja alapján digitális oktatásra álltak át ellátottjaink, ugyanakkor a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság főigazgatójának 5/2020. (III.16.) egyedi utasítása a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos gyermekvédelmi intézményi eljárásról alapján március 16-tól látogatási tilalom és intézmény elhagyási tilalom került bevezetésre. Illetve a gyermekvédelmi intézményekbe külső résztvevővel szervezett vagy az intézményi gondozottak által nagyobb létszámban látogatott, külső helyszínű rendezvények megtartása tilos volt.

A kapcsolattartások telefonon és online folynak, illetve a csomagküldés lehetősége is adott volt a kapcsolattartásra jogosultaknak. Minden gyerek hozzájut digitális eszközökhöz, a legtöbben skype-on és facebook-on videó-beszélgetésben tartották a kapcsolatot a külvilággal.

A koronavírus első hulláma alatt mindezek miatt jelentősen beszűkült az ellátottak élettere, fokozódtak az egyébként is meglévő, lappangó problémák. Senki nem tudott elvonulni, kivonulni egy kicsit a mindennapos létteréből, miközben a megszokott környezetükből (iskola, barátok, sportkörök) ki lettek szakítva. Az ellátottaink többsége feszültséget, dühöt, haragot érzett és megjelent a jövőtől való félelem is a gondolkodásukban.

A 2020 júniusi feloldással mintegy új erőre kaptak az ellátottak, úgy érezték minden visszaállhat a régi kerékvágásba. Próbáltuk őket „kompenzálni” a kiesett élmények miatt így több foglalkozásunkat is átszerveztük táborig formába, hogy kiszakadhassanak a gyermekotthon miliójából, külső helyszínekre juthassanak el. Próbáltunk minél több élménypedagógiai elemet csempészni a foglalkozásokba a gyerekek kívánságaira alapozva.

Éppen ezért is érte szinte arcucsapásként őket, hogy 2020 szeptemberében ismét emelkedni kezdett a fertőzöttek és az áldozatok száma, és újabb szigorú intézkedéseket vezetett be. Sajnos így a második családi napot, ami a makói Hagymatikumban került volna megrendezésre el kellett halasztanunk, helyette a Szegedi Vadasparkban került megrendezésre, a záró családi nap.

Horizontális elvárások teljesítése:

A projekt maga az esélyegyenlőséget tekintve orientált, hiszen a célcsoport a gyermekvédelmi szakellátásban – lakásotthonban, gyermekotthonban, utógondozó otthonban, külső férőhelyen, vagy nevelőszülőnél - élő gyermekek és fiatalok fejlesztése. Egyetlen nyilvános eseményünkön, a kommunikációnkban és viselkedésünkben esélytudatosságot fejezünk ki: nem közvetítünk szegregációt, csökkentjük a célcsoportunkra vonatkozó meglévő előítéleteket.

A projekt minden megvalósítási helyszínén biztosítjuk a szelektív hulladékgyűjtést és -kezelést.

A vállalt indikátoraink:

Indikátor neve, definíciója	Mértékegység	Minimális an elvárt célérték	A mérföldkőig teljesült	A mutató forrása
25 éven aluli résztvevők száma. A résztvevők kora a születési év alapján kerül kiszámításra és a programba való belépés napján – jelentési célból– kerül meghatározásra	fő	81	100	jelenléti ív

A számszerűsített szakmai elvárások:

Megvalósítandó műszaki-szakmai eredmény megnevezése	Mértékegység	Minimális an elvárt célérték	A mérföldkőig teljesült	A mutató forrása
Fejlesztéssel elért gyermekvédelmi	%	50 (61 fő)	100fő	jelenléti ív

szakellátásban részesülők, javítóintézeti ellátottak				
Fejlesztéssel elért hozzátartozók	%	25 (41 fő)	28 fő	<i>jelenléti ív</i>
Fejlesztéssel elért szakemberek	fő	10	26 fő	<i>jelenléti ív</i>